

Národné hospodárstvo

Svetové hospodárstvo sa definuje ako súbor ekonomických vzťahov v celosvetovom meradle. Národné hospodárstvo je súbor všetkých ekonomických subjektov v danom štáte, t. j. súbor všetkých podnikov a domácností v danom štáte. Špeciálnu úlohu v národnom hospodárstve robí štát, ktorý vykonáva dohľad nad domácnosťami a podnikmi.

Pojmy národné hospodárstvo a národná ekonomika sú podobné.

Národná ekonomika SR= Národné hospodárstvo SR

Potreby národného hospodárstva

Potreby národného hospodárstva sa delia na absolútne a relatívne, konečné, súhrnné, výrobné potreby

- A) **Absolútne potreby národného hospodárstva**- tieto potreby pociťujeme bez ohľadu aká je situácia našich ľudí
- B) **Relatívne potreby národného hospodárstva**- sú výsledkom úsilia jednotlivca
- C) **Konečné potreby národného hospodárstva**- predstavujú dopyt jednotlivca po konečných statkoch a službách
- D) **Výrobné potreby národného hospodárstva**- predstavuje dopyt po výrobných činiteľoch (faktoroch- práca, pôda, kapitál)
- E) **Súhrnné potreby národného hospodárstva**

Zdroje národného hospodárstva

- A) **Hmotné zdroje národného hospodárstva**- predstavuje národné bohatstvo
- B) **Pracovné zdroje národného hospodárstva**- sú dané vývojom obyvateľstva v produktívnom veku
- C) **Finančné zdroje národného hospodárstva**- predstavujú domáce a zahraničné peniaze

Charakteristika odvetví

Odvetvie v národnom hospodárstve sú podniky rovnakého alebo podobného charakteru. Napríklad odvetvím môžeme považovať súbor podnikov vyrábajúcich produkty do poľnohospodárstva, ale odvetvím nemôžeme považovať podniky, kde jeden podnik vyrába podniky do poľnohospodárstva a druhý podnik poskytuje služby zamerané na školstvo.

1. Odvetvová štruktúra

Odvetvia delíme na 2 skupiny a to výrobné a nevýrobné

- A) **Výrobné odvetvia** sú to odvetvia poskytujúce produkty

Príklady výrobných odvetví: priemysel, poľnohospodárstvo, výrobné služby, lesné poľnohospodárstvo

- B) **Nevýrobné odvetvia** sú to odvetvia poskytujúce služby

Príklady nevýrobných odvetví: školstvo, zdravotníctvo, bankovníctvo, finančníctvo

2. Sektorová štruktúra

V národnom hospodárstve SR poznáme 4 sektory a to:

- A) **Primárny sektor**- je najvýznamnejší sektor, ktorý súvisí s využívaním zdrojov prírody

Odvetvia primárneho sektora: lesníctvo, poľnohospodárstvo, ťažobný priemysel

- B) **Sekundárny sektor** nadväzuje na primárny sektor, výrazne súvisí so životnou úrovňou obyvateľstva

Odvetvia sekundárneho sektora: stavebníctvo, spracovateľský priemysel

- C) **Terciálny sektor**- nadväzuje na sekundárny sektor, tento sektor je úzko spojený so službami

Odvetvia terciálneho sektora: obchod, doprava

- D) **Kvarciálny sektor** nadväzuje na terciálny sektor

- E) **Kvintárny sektor** predstavujú snahy o rozvoj jednotlivca

Odvetvia kvarciálneho sektora: veda a výskum, zdravotníctvo, školstvo

3. Územná štruktúra

Slovenská republika má 8 krajov, 79 okresov a 2883 obcí.

Kraje- Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Žilinský, Banskobystrický, Košický Prešovský, Nitriansky

Okresy- Bratislava, Myjava, Malacky, Trnava, Trenčín, Piešťany, Nové mesto nad Váhom, Skalica, Považská Bystrica, Bytča, Žilina, Martin, Ružomberok, Liptovský Mikuláš, Poprad, Spišská nová Ves,

Prešov, Košice, Michalovce, Svidník, Stropkov, Medzilaborce, Bardejov, Turčianske Teplice, Banská Bystrica, Rimavská Sobota, Lučenec, Poltár, Rožňava, Dunajská Streda, Komárno, Humenné, Snina, Veľký Krtíš, Senica, Nitra, Topoľčany, Partizanské, Prievidza, Kysucké Nové Mesto, Čadca, Dolný Kubín, Tvrdošín, Trstená, Zlaté Moravce, Žiar nad Hronom, Žarnovica, Nové Zámky, Brezno, Revúca, Ilava, Kamenica nad Cirochou, Šaľa, Levice, Trebišov, Vranov nad Topľou....

4. Podľa vlastníctva

A) **Súkromný sektor**- vlastníkom je fyzická alebo právnická osoba

B) **Verejný sektor**- vlastníkom je subjekt verejnej správy

5. Podľa kritéria spôsobu financovania

A) **Ziskový sektor**- hlavným cieľom odvetví je dosiahnutie zisku

B) **Neziskový sektor**- hlavným cieľom odvetví nie je dosiahnutie zisku

Ciele národného hospodárstva

Hlavným cieľom národného hospodárstva je analyzovať správanie trhových subjektov, vedľajším cieľom je vykonávať analýzu správania subjektov do budúcnosti.

Delenie hospodárskej politiky

A) **Makroekonomickú hospodársku politiku** – je to politika zameraná na fiškálnu, menovú, dôchodkovú politiku

B) **Mikroekonomickú hospodársku politiku**- je to zamerané na analýzu konkrétneho správania podnikov

Metódy zisťovania hrubého domáceho produktu

1. **Výrobná metóda výpočtu hrubého domáceho produktu**- vychádza z predpokladu, že hrubý domáci produkt je vykázaný v troch sektoroch a to v primárnom, sekundárnom a terciálnom sektore

2. **Produktová výdajová metóda výpočtu hrubého domáceho produktu**- predstavujú súčty príjmov domácnosti, podnikov, štátu a čistého exportu

3. **Dôchodková metóda výpočtu hrubého domáceho produktu**- predstavuje, že výkonnosť ekonomiky sa meria výškou dôchodkov

Typy štrukturálnej politiky

- **Akceleračná štrukturálna politika**- je zameraný na urýchlenie inovatívneho a adaptačného procesu, je spojený s rizikami spojené s nepredvídaním situácie na trhu
- **Deceleračná štrukturálna politika**- uplatňuje voči veľkým podnikom, ktorých zánik by spôsobilo veľké národohospodárske problémy.
- **Neutrálna štrukturálna politika**- uplatňuje sa v trhovom mechanizme, kde sa dostatočne alokujú zdroje

Faktory štrukturálnej politiky

A) **Primárne danosti krajiny**- sú špecifické pre každú krajinu, iné primárne danosti má Honduras a iné Japonsko

Medzi primárne danosti krajiny patria:

- **Geografické danosti krajiny**- súvisia s klimatickými podmienkami danej krajiny, umiestnením krajiny na zemeguli a štruktúrou flóry a fauny danej krajiny
- **Historické danosti krajiny**- súvisia napríklad s typom štátneho zriadenia danej krajiny
- **Kultúrne danosti krajiny**- závisia od toho, aké zvyky, tradície má daná krajina

B) **Existencia disponibilných zdrojov**- ich obmedzenosť sa prejavuje vo výrobných faktoroch- práca, pôda, kapitál